

Tussen oerland en mensenhand

Het Schelde-estuarium is een landschap vol contrasten. Het werd gevormd in een samenspel van bodem, wind, water en getij.

De Schelde verlegde enkele malen zijn loop en baande zich door een kustgebied met slikken en schorren een weg naar zee. Geleidelijk drukte de mens een steeds groter stempel op het landschap. In en na de middeleeuwen werd op grote schaal land op het water gewonnen. In de wisselwerking tussen mens en natuur ontstond een veelzijdig gebied vol overgangen: tussen water en land, laag en hoog, klei en zand, zout en zoet.

VERHAALLIJN **TUSSEN OERLAND EN MENSENHAND**

GRENS GEOPARK

Fotografie Piet Bout, Walter Jonkers, Ed Kil, Ronald vd Stroom.

Wat is een Geopark?

Een UNESCO Global Geopark is een gebied dat wordt erkend omwille van de internationale waarde van het geologische erfgoed, de cultuurhistorie en de natuur.

Het Vlaams-Nederlandse mondingsgebied van de Schelde is uniek in zijn soort! Natuurlijke elementen, de beweging van het getij en de mensen die er wonen beïnvloeden dit veelzijdige en waardevolle landschap al duizenden jaren.

Het is een landschap van overgangen: afwisselende zand- en kleilagen, hoger en lager gelegen gebieden, die echter allemaal gemeen hebben dat ze worden gevormd door de rivier en de zee. Overal in het gebied zijn sporen te zien van hoe de mens in de loop van de tijd heeft gewerkt met en tegen het water. De Schelde vormt de 'blauwe draad' en levensader van deze regio, die waardevol is voor zowel natuur, cultuur en economie.

GASTHEER VAN HET LANDSCHAP

INITIATIEFNEMERS

Provincie Oost-Vlaanderen

Provincie Noord-Brabant

Provincie Zeeland

Provincie Antwerpen

west-vlaanderen
de opstap naar de toekomst

**SCHELDE
DELTA**
ASPIRING
GLOBAL
GEOPARK

VERHAALLIJN **GEOPARK SCHELDE DELTA**

MARKIEZENHOF

BRABANTSE WAL

MARKIEZAAT

DE SMALLE BEEK

GEOSITES

- 1 Brabantse Wal, Noordpolder
- 2 Brabantse Wal, Fort De Roovere
- 3 Brabantse Wal, buitenplaats Mattemburgh
- 4 Het Markiezaat, Hoeve Hildernisse, buitendijkse hoeve in het verzoette schorregebied
- 5 Brabantse Wal, Fort De Roovere
- 6 Kalmthoutse heide, rivierduinen en stuifduinengebied
- 7 Kalmthoutse heide, Kriekelareduinen-rivierduinen en stuifduinengebied
- 8 Meiduinengroeven Boudewijn
- 9 De Smalle Beek
- 10 De Smalle Beek

Binnen het gebied van de **Brabantse Wal** komt een grote verscheidenheid aan landschappelijke elementen en geologische fenomenen voor. Het onderscheidende kenmerk van het gebied is de opvallende steilrand van de Wal zelf, die de overgang vormt van de laaggelegen polders van de Zeeuwse kustvlakte in het westen naar het hoger gelegen dekzandlandschap van het West-Brabants (of Kempisch) Plateau in het oosten. De steilrand bestaat uit Oud-Pleistocene afzettingen van Rijn en Maas die ook op het West-Brabants Plateau dicht bij het oppervlak voorkomen. De steilrand is maximaal ongeveer 25 m hoog ten zuiden van Ossendrecht en wordt geleidelijk lager in noordelijke richting. Het markante hoogteverschil wordt nog versterkt door de aanwezigheid van rivier- en stuifduinen die vanuit de Schelde hier zijn ontstaan.

Het Markiezaat is een voormalig getijdengebied met slikken, schorren en getijdengeulen en -kreeken, en een klein gebiedje (de Duintjes) met jonge stuifduinen in het oosten, tegen de Brabantse

Wal aan. Het gebied bestaat voor de helft uit open water, het Markiezaatsmeer, dat zwak brak is. Het betreft een voormalig deel van het zoutwatergetijdengebied van de Oosterschelde, dat na de aanleg van de Schelde-Rijnverbinding in de jaren tachtig van de 20e eeuw van de getijdenwerking werd afgesloten en geleidelijk verzoette.

De beekdalen van **de Smalle Beek** en Het Loopje zijn, naar Nederlandse begrippen, opvallend diep ingesneden in het omliggende dekzandlandschap. Het hoogteverschil bedraagt zo'n 2 tot 4 m. De hellingen van de beekdalen zijn goed zichtbaar en het landschap vertoont een markant golvend reliëf. In het gebied van de Smalle Beek liggen onder het dekzand uit de laatste ijstijd erg oude klei- en zandlagen dicht onder het oppervlak. Ongeveer 2 miljoen jaar geleden, in het begin van het Pleistoceen, was het gebied onderdeel van een groot estuarium van Rijn en Maas, waarin vanuit het zuiden ook rivieren uit het Scheldebekken uitmondde.

